

Sygn. akt III AUa 803/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krystian Serzysko
Sędziowie:	SSA Ewa Drzymała SSA Jolanta Frańczak (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Dorota Stankowicz

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2012 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **T. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 marca 2012 r. sygn. akt V U 938/11

z m i e n i a zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że przyznaje T. D. emeryturę od dnia 25 lipca 2011 r.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 29 marca 2012 r. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 17 sierpnia 2011 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy T. D. emeryturę od czerwca 2011 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca T. D. urodził się (...) W okresie od 31 lipca 1969 r. do 7 września 1970 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) C. B. na stanowisku elektromontera stażysty. Pracował wówczas na terenie kopalni węgla kamiennego, a do jego obowiązków należało zakładanie instalacji elektrycznych w szybach pod ziemią i oświetlenie terenu kopalni na zewnątrz. Następnie od 7 listopada 1970 r. do 22 maja 1974 r. i od 5 listopada 1978 r. do 31 lipca 1986 r. wnioskodawca zatrudniony był w Zakładzie Produkcji (...) w D. na stanowisku elektromontera, gdzie zajmował się wymianą i uzupełnianiem kwasów w akumulatorach i w silnikach wózków akumulatorowych oraz utrzymaniem w ruchu i naprawą pomp i silników w kotłowniach oraz w wodociągach, oświetleniem i wymianą przewodów elektrycznych. Od 15 maja 1975 r. do 30 czerwca 1977 r. i od 7 listopada 1988 r. do 12 lutego 2004 r.

wnioskodawca zatrudniony był w (...) K. na stanowisku elektromontera. W okresie od 1 sierpnia 1977 r. do 30 stycznia 1978 r. wnioskodawca pracował w Hucie (...) w O. a do jego obowiązków należała wymiana instalacji elektrycznej. Natomiast od 21 sierpnia 1986 r. do 1 listopada 1988 r. wnioskodawca pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) C. w (...)w O. na stanowisku elektromontera. Wnioskodawca zajmował się wówczas remontem urządzeń elektrycznych i elektromechanicznych w walcowniach, stalowniach martenowskich, eletrostalowniach, na oddziałach ciągłego odlewania stali. Pracę wykonywał stale w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jego ogólny staż pracy przypadający przed dniem 1 stycznia 1999 r. wynosi 27 lat, 7 miesięcy i 10 dni, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust. 2). Natomiast w myśl art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będących pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia) i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia).

W ocenie Sądu Okręgowego praca elektromontera, którą wykonywał wnioskodawca oznacza pracę związaną z instalacjami i urządzeniami elektrycznymi. Co prawda wnioskodawca nie udokumentował okresów zatrudnienia świadectwami wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ale okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi. Z niekwestionowanych przez organ rentowy dokumentów w postaci: zaświadczenia o zatrudnieniu w Przedsiębiorstwie (...) C. B., świadectw pracy z Zakładu Produkcji (...) w D., z (...) K., z Huty (...) w O., z (...) Zakładu nr (...) w C. (...)w O. oraz akt osobowych z (...) K. i z Huty (...) wynika, że wnioskodawca wykonywał pracę w wymienionych zakładach pracy wyłącznie na stanowisku elektromontera, a okoliczność tą potwierdzili także świadkowie. Sąd Okręgowy wskazał, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika zatem, iż praca jaką wnioskodawca wykonywał stale w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera w w/w zakładach – z wyłączeniem okresów przebywania przez niego na urloпах bezpłatnych - była pracą ujętą w Wykazie A Dział II załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w

szczególnym charakterze, albowiem była to bowiem praca związana z montażem, remontem i eksploatacją urządzeń elektroenergetycznych. Natomiast praca jaką wnioskodawca wykonywał stale w pełnym wymiarze czasu w Zakładzie Produkcji (...) w D. była pracą ujętą Wykazie A Dział II oraz Dział XIV poz. 13 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy skonstatował, że skoro wnioskodawca spełnił warunek co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, to tym samym spełnił wszystkie przesłanki od których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury, co skutkowało na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmianą zaskarżonej decyzji i przyznaniu wnioskodawcy emerytury od czerwca 2011 r.

Apelację wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. zaskarżając wyrok w części dotyczącej daty przyznania T. D. emerytury. W uzasadnieniu apelacji organ rentowy zarzucił, że prawo do świadczeń określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) stosownie do treści art. 100 tej ustawy powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wszystkie przesłanki warunkujące prawo do emerytury w wieku obniżonym w myśl art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wnioskodawca spełnił 25 lipca 2011 r., albowiem ukończył 60 lat życia i posiadał 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W związku z powyższym Sąd pierwszej instancji błędnie przyznał wnioskodawcy emeryturę od czerwca 2011 r., ponieważ bezzwłódną przesłanką nabycia przez niego prawa do emerytury było ukończenie 60 lat życia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie rację ma organ rentowy zarzucając, że Sąd pierwszej instancji błędnie przyznał wnioskodawcy emeryturę począwszy od czerwca 2011 r. Generalną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury lub renty (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Stosownie natomiast do treści art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Art. 184 ust. 1 i 2 cytowanej powyżej ustawy do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym wymaga osiągnięcia wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ubezpieczony posiadał okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Ponadto nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 274/11, LEX nr 1215285).

Z niekwestionowanych przez strony ustaleń faktycznych wynika, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do nabycia emerytury stosownie do treści art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 25 lipca 2011 r. W tej dacie ukończył 60 rok życia, nie pozostawał w stosunku pracy, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz na dzień 1 grudnia 1999 r. posiadał ponad 27 letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W tym stanie rzeczy Sąd pierwszej instancji nie mógł przyznać emerytury wnioskodawcy od miesiąca, w którym złożony został wniosek w organie rentowym, ponieważ stosownie do treści art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym złożono wniosek o świadczenie. Samo złożenie wniosku o emeryturę w czerwcu 2011 r. nie mogło zatem skutkować przyznaniem emerytury od miesiąca, w którym złożono wniosek o emeryturę, albowiem prawo do emerytury w przypadku wnioskodawcy powstało dopiero z dniem 25 lipca 2011 r. Ustawa odróżnia moment powstania prawa czyli spełnienia warunków określonych w art. 100 ustawy od daty złożenia wniosku o wypłatę świadczeń (tak wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 10 grudnia 2010 r., II UK 157/10, LEX nr 989170 oraz z dnia 6 września 2011 r., I UK 85/11, LEX nr 1102259).

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyznał T. D. emeryturę od 25 lipca 2011 r.